

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostor:
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

ETO—YEAR XXII. Cena lista je \$2.00. Chicago, Ill., ponedeljek, 14. januarja (Jan. 14), 1929. Subscription \$6.00 Yearly. STEV.—NUMBER 11

Vesti z industrijskega bojnega polja

esni uslužbenci prejeli povišanje. List prišel pod kontrolo tekstilnih baronov. Velika je brezposelnost tudi med gledališkimi igralci. Trije haitski uredniki vrženi v zapor. Svoboda govora, ako ji nihče ne ugovarja.

Wilkes-Barre, Pa. — Občinski uslužbenci bodo prejeli mezdo povišano za pet odstotkov.
Fall River, Mass. — Dnevnik Fall River Globe je prešel pod kontrolo tekstilnih baronov. List kupil Walter E. O'Hara, blaginjak tekstilne kompanije. Predsednik nove družbe za publikacijo tega lista je pa tekstilni varnar.

New York, N. Y. — Brez dela so okoli 15,000 gledaliških igralcev in igralk. Mnoga gledališča lačajo manj, kot določa lestvica.
New Bedford, Mass. — Odborci unije tekstilnih delavcev vaje svoje člane, naj se nikar ne pridružijo dobrotornim organizacijam. Devon Mills Benefit Association, ker je to prikrita komunistična unija.

New York, N. Y. — Društvo podjetnikov v Detroitu podi Fom učiliščnih dijakov od dvonane do dvonane v sporazumu z učiliščnim dekanom. Unija za ameriške civilne svobodščine je ušla preiskavo.

Pawtucket, R. I. — Tekstilna vrkda J. P. Coats, ki vodi v planjevanju nizke mezd in razbijanju delavskih strokovnih organizacij, ima v načrtu zgradbo velike tekstilne tovarne v Greenville, S. C.

New York, N. Y. — Matthew Toll, predsednik Narodne civilne federacije, bo v prihodnjem mesecu nagovoril Centralno delavsko unijo v Scrantonu in Worcesterju. Članstvo delavskih strokovnih organizacij godnja pravi, da ne potrebuje nobenih zastopnikov podjetniških organizacij v delavskih organizacijah. Taki zastopniki naj kar oanejo v podjetniških organizacijah in tam predavajo.

New York, N. Y. — Poročila so hitija govore, da so bili trije redniki haitskih listov odvzede v zapor, ker nasprotujejo, da omorščaki vladajo njih domotino.

Lynn, Mass. — Socialistični ovornik Stephen J. Surridge ora plačati pet dolarjev globo, ora je govoril proti odredbam upana Bauerja, malomestnega vtokrata. Surridge je apeliral a mestni svet in je dobil dovoenje za obdržanje shoda potem, ko mu je Bauer grozil, da a aretira, če bo govoril. Dasivaje je imel dovoljenje, je bil seeno aretiran in obsojen na pet dolarjev globo. Vložil je priziv a najvišje državno sodišče. Tou je odgovorilo, da je svoboda ovora krasna reč, dokler ne prie v konflikt z drugimi priznanimi pravicami posameznikov in inivnosti.

ovi davki na pivo v Nemčiji. Berlin. — Nemški finančni inister Cal Severing je naznaa, da bo naložen nov davek na pivo, da se tako zmanjša deficit predpisane državnega budžeta. Nemci, posebno na Bavarem, niso nič kaj zadovoljni z ovim davkom, ki podraži pivo, a zbirajo podpise za petico, ki e naslovi na finančnega ministra.

Cangsolinov sin dal ustrediti dva očeta prijatelja. Mukden, Mandžurija, 12. jan. — General Chang Hsueh-liang, n bivšega diktatorja Cangsolona in governor mandžurskih provinc, je večeraj ukazal ustrediti Jang Ju-tinga in Cang Jiu-aija, ki sta bila visoka oblastnika v Mandžuriji za časa vlade njegovega očeta Obtožena sta

Urednik delavskega lista osmešil Wolla

Najbolje je, da se delavci sploh ne izobražujejo, ker postoj nevarnost, da postanejo radikalci.

Tacoma, Wash. — John McGivney, urednik delavskega tednika "Tacoma Labor Advocate", je sarkastično oigal Matthew Wolla, podpredsednika Ameriške delavske federacije in predsednika Narodne civilne federacije, ki je obtožil Brookwoodovo učilišče, da uči in širi Ameriški delavski federaciji sovražne nauke in da je v službi Moskve. Urednik meni, da je najbolje, da se preneha s izobraževanjem delavstva, ker postoj nevarnost, da oni delovci, ki so izobražijo, postanejo radikalci.

Urednik piše: Odkar je delavska hierarhija proglasila Brookwoodovo delavsko učilišče, da ne daje več podpore, nastaja logično vprašanje: Kaj pa je delavska izobrazba? Po kakšni formi naj se to izobraževanje vrši, da ne spravlja v nevarnost gospodarske duše pravovernih?

"To so vprašanja, na katera je težko odgovoriti in Labor Advocate ne bo tega storil, ako ne pride navdihnjenje od zgoraj."

"Mi opozarjamo vse, ki žele postati izobraževalci in učitelji, na kakšen enostaven način je bilo Brookwoodovo učilišče proklet. Zbrana so bila pričevanja, ki nimajo nič opraviti s stvarjo. Izdelana okusno in sprejeta kot evidenca od svetega inkvizitorja. In na ta način je bil zavod spoznan krivim in pahnen doli po stopnicah v temo."

Tako se norčuje urednik iz te zadeve, ki jo je vprizoril na zadnjaški Woll proti Brookwoodovu učilišču. Na to pa pravi v pravih sarkazmom, ki biča duševno omejenost in plitkost sovražnikov Brookwoodovega učilišča in prave delavske izobrazbe, da se ne more odrekatih hudičeve ženjalnosti tem radikalcem, ki uče strašno doktrino za družne države, republike delavskega razreda in še več takih in enakih krivih ver in da se večkrat omadežujejo s grehom, ker pripravijo delavce do čitanja dobrih knjig za razširjenje njih znanja in da se strinjajo s programom, ki bi ga Narodna civilna federacija nikdar ne dovolila ali sprejela.

Gompers se je sam bahal, da je prečital in prebavil socialistično propagando. A to je bilo v onih bojevitih dneh. A danes je treba biti previden. Kajti najmanjša stvarca užali in izliva čuječe oko Narodne civilne federacije. Zato je bolje, da se izobrazba delavcev popolnoma odpravi.

Einstein razlaga svojo teorijo.

Berlin. — Slaveni učenjak Albert Einstein bo v kratkem "zdal" knjigo, obsegajočo pet strani, katero je sestavljal v zadnjih petih letih in v kateri bodo nove razlage in dognanja v zvezi z njegovo teorijo relativnosti. Namen te knjige je, pravi Einstein, spraviti v soglasje zakone gravitacije in elektro-magnetizma. Einstein smatra svojo novo odkritja in dognanja za največjo kontribucijo človeštvu, ki je znanstveno važnejša kot pa njegova prva originalna teorija o relativnosti.

Britsko brodovje obišče Južno Ameriko.

Hamilton, Bermuda. — Britska vlada je odredila več bojnih ladij, ki so bile v tujakšnjem pristanišču, na pot v Južno Ameriko, kjer bodo obiskale mesta raznih držav. Admiral Cyril Fuller je na čelu brodovja. Uspeli, ki ga je dosegel predsednik Hoover s svojim obiskom v teh državah, je menda glavni vzrok, da je Anglija odpisala svoje brodovje na pot "dobre volje."

ŽELEZNIČARJI ČAKAJO NA ODLOK RAZSODIŠČA

Ako izpade povoljno, se priglase še drugi železniški delavci.

New York, N. Y. — Odi sto tisoč železničarjev, ki delajo v železniških delavnicah raznih železnic, organiziranih in neorganiziranih, so vprte v razsodiščne razprave New York Central železnice in njenih delavcev. Gre se za \$1.42 dnevnega povišanja mezd. Ako bo razsodiščno postopanje izpadlo ugodno za šestnajst tisoč delavcev, ki delajo v delavnicah New York Central železnice, tedaj se oglašijo delavci na drugih železnicah.

Razsodišče bo mogoče določilo mezdo za strojarje, kotlarje, klopjarje, električarje, kovače in delavce za opravljanje železniških voz.

Pennsylvanska železnica je v preteklosti posnemala New York železnico. Povišala je mezdo svojim uslužbencom za toliko, da kolikor so si jo priborili organizirani delavci na New York Central železnici.

Male železnice razglasijo nekaj tednov kanone, ko je bila povišana mezda na New York Central železnici, prostovoljno povišanje mezd. Železničarji pričakujejo, da bo razsodišče podalo svoj odlok nekako aredi meseca.

Unijo sastopa Donald R. Richberg, odvetnik v Chicagu. Podpirajo ga B. M. Jewell, predsednik železniškega departamenta Ameriške delavske federacije, K. Hogan, predsednik organizacije popravilcev voz in Otto S. Byer Jr., posvetovalni inženir za železniške delavce na Baltimore & Ohio železnici.

Odlok bo podal odbor iz šest oseb. Dva zastopata organizirane delavce, dva sta železniška uradnika, dva so pa izvolili vsi štirje skupaj. Unije zahtevajo, da se vsem delavcem poviša mezda za \$1.42 na dan, tako da bo minimalna mezda \$7.10 do \$7.50 na dan. Zastopniki delavskih organizacij so dokazali, da so se stroški New York Central železnice za popravila voz in lokomotiv zadnjih pet let znižala za \$4,625,000 in da železnica lahko civilna mezdo za \$1.42 na dan in da so delavci opravičeni do tega meznega povišanja.

Nova poteza v senatu za uveljavljanje suho

Apropriacijski odsek določil petindvajset milijonov dolarjev za forriranje prohibicije.

Washington, D. C. — V senatu je bila v petek storjena nova gesta za uspešno forsiranje Volsteadovega zakona. Senadni odsek za apropiacije je v svojem poročilu priporočil zbornici, da dovoli nadaljnih \$25,000,000, da se na ta način da prilika prohibicijski administraciji, da uveljavi suho v Združenih državah.

Odsek za apropiacije je s svojo sugestijo napravil imenitno potezo. Ako se bo senat odločil in dovolil to vsoto, bo nastal deficit v zakladniškem departamentu. Verjetno pa ni, da bi senat dovolil to vsoto za forsiranje prohibicije, in tudi če bi sprejel v tem smislu predlogo, je skoro gotovo, da bi bila zavržena od konferenčnega odbora.

Avtoritete v prohibičnem biroju že delajo na načrtih, kako bi s to vsoto financirali in razširili svoje aktivnosti v fiskalnem letu, ki konča 30. junija. Detalji njih programa bodo predloženi senatnemu odseku za apropiacije, kakor hitro dospe v glavno mesto prohibicijski komisar James M. Doran.

Povprečni zaslužek delavcev v Chicagu

Delavci so prejeli povprečno le po 16% od vrednosti produktov.

Chicago, Ill. — Tovarniški delavci na čikaškem metropolitnem ozemlju so v letu 1927 zaslužili povprečno na leto le po \$1,557. Tako se glasi preliminarno poročilo Čikaškega trgovskega društva. To pomeni, da je vsak delavec prejel povprečno le po 16% od produktov, ki ga je izdelal, ali 36% od dodane vrednosti sirovine v procesu izdelovanja.

To ozemlje se razteza na prek pet okrajev okoli Chicaga in okraja Lake v Indiani. Poročilo pokazuje, da je 11,445 podjetij, v katerih dela 502,709 delavcev, ki so prejeli na mesec \$783,153,758. Skoti roke teh delavcev so šle sirovine, ki so stale \$2,625,598,878 in ko so bile te sirovine izpremenjene v produkte, so bili ti produkti vredni \$4,794,479,658.

Največ tega tovarniškega dela je bilo izvršena v mejah mesta. V mestu je 9,886 tovarnih in v njih dela 371,637 delavcev, ki zaslužijo na leto \$575,591,282 in povprečno po \$1,543 na delavca. Ako se te številke primerjajo s številkami iz leta 1925, je povprečni zaslužek le \$1,023, leta 1923 pa \$1,482. V okraju Lake je zaposlenih v tovarnah okoli 50,040 delavcev in ti so povprečno zaslužili po \$1,675 na leto.

Množina izdelkov se je od leta 1925 do leta 1927 pomnožila za deset odstotkov, število zaposlenih delavcev je pa ostalo skoraj neizpremenjeno.

Stroji so v mnogih tovarnah nadomestili ročne delavce. V bodočnosti bodo še več izdelali stroji in potrebovali bodo manj ročnih delavcev.

Propaganda trusa elektrike

Trust skuša cenzurirati časopise in izrabljati uradnike za svojo propagando.

Washington, D. C. — Propagatorji v službi elektrarskega trusa v mestu New York, v državah Alabami in Ohio so se borili sedem mesecev, da bi prepričali priobčevanje uredniških člankov, ki so izhajali v raznih časopisih in so bili plašani v prilog ljudskega lastništva javno potrebnih naprav. To je odpravila zvezna obrtna komisija, ki preiskuje propagando elektrarskega trusa.

Kampanja, katero so pričeli trustovi propagatorji za cenzuriranje člankov v listih, je bila osvetljena na podlagi pričanja Leon C. Bradleyja, bivšega direktorja trustovega informacijskega biroja v Alabami. Bradley je bil prva priča pri obnovitvi zaščitanj glede trustove propagande, ki je prišla 11. jan.

Bradley je izpovedal, da so nekateri listi v državi Alabami pričeli prinašati članke, v katerih je bilo rečeno, da elektrarne v provinci Ontario, Kanada, katere so last mest in okrajev, oddajajo električno silo konzumentom veliko ceneje kot trustove elektrarne. Bradley je potem s pomočjo nekega bankirja v Tuscaloosi, Ala., uvedel preiskavo, da ugotovi, kdo pošilja članke listom v priobčitev. Preiskava je dognala, da članke pošilja Alburn Service, časopisni sindikat, kakim dvesto listom od države Maine do Californije.

Bradley je potem odšel na delo, da pregovori lastnike in urednike listov, da bi prenehali priobčevati članke, ki so zagovarjali ljudsko lastništvo javno potrebnih naprav. Njegov propagandni biro je potrošil tisoče dolarjev in končno se mu je posrečilo, da so nekateri listi opozorili sovražno stališče napram trustu in pričeli agitirati za njegove interese.

Razpust političnih strank v Jugoslaviji

Vse politične, narodnostne in verske stranke morajo predložiti svoje ustave vladi. Hrvatske ne dobe avtonomne vlade. Diktator bo skušal zediniti narode v kraljevini. Delavske unije suspendirane.

Dunaj, 13. jan. — Jugoslovanska absolutistična vlada je odredila, da morajo vse delavske strokovne unije prenehati s delovanjem. Tako poročajo danes iz Beograda. Vsi glavni stani delavskih organizacij bodo zaprti.

Cenzura na časopise je postrojena, posebno na Hrvaškem, kjer je središče opozicije proti beogradskemu režimu. General Živković nadaljuje s odstavljanjem pokrajinskih in občinskih civilnih uradnikov, katere nadomestuje z vojaškimi oficirji.

Belgrad, Jugoslavija, 12. jan. — Voditelji vlade v Jugoslaviji izjavljajo, da je diktatura v Jugoslaviji le začasna, toda dosežani izgledi kažejo drugačno lice. Vsi znaki kažejo, da kralj v vsem pomenu španskega diktatorja Primo de Rivera, ki je postal diktator v Španiji pred petimi leti. Kralj Aleksander se je trdno odločil, da napravi iz mehanice ljudstev zedinjen narod.

Policijska je danes izdala odredbo zahtevajoč, da vse politične stranke v teku petih dni predložijo popolne kopije njih ustav, naznanijo število članstva in imena njihovih organizacij. S tem miali vlada preprečiti vsako agitacijo napram novemu režimu. Nova odredba vlade zahteva razpust vseh političnih, verskih in narodnostnih organizacij.

Izjave članov kabineta soglašajo z deklaracijo, ki jo je izdal general Živković in v kateri pravi, da se bo vlada vrnila k parlamentarizmu, kakor hitro izvede popolni program, ki ga ima v načrtu nova vlada. V deklaraciji je rečeno, da bo vlada sicer ščitila pravice manjšin in religij v državi, toda sprejela ne bo principa avtonomije, katere Hrvatske specifično zahtevajo. Zedinjenje narodov bo moralo biti izvršeno, predno se vlada vrne k parlamentarizmu.

Premijer Živković je napovedal boj vsaki agitaciji, ki stremi za ustvaritvijo separatnih držav v mejah kraljevine. Srbi ne bodo imeli v državi nič več pravice kot Hrvatje ali Slovenci. Pokoriti se bodo morali vsem odredbam kakor ostale manjšine. V deklaraciji je rečeno, da je namen nove vlade ustvariti mednarodni mir in povspesti produkcijo v državi. Vlada obljublja pomoč kmetom z moderniziranjem agrikulture v vsej državi. Dejala bo, da s pomočjo investicij tujezemskega kapitala razvije svoje industrije.

Velika letalska nesreča

Sedem letalcev se ubilo.

Royalton, Pa., 12. jan. — Sedem letalcev se je večeraj ubilo, ko je veliki transportni aeroplan Fokkerjevega sistema treščil v tla kmalu potem, ko se je vzdignil z Boiling letališča. Samo en letalec, Patrick Conrey, je ostal pri življenju, a je dobil tako težke poškodbe, da so ga morali prepeljati v bolnišnico, kjer se nahaja v kritičnem položaju. Mrtvi so: Henry M. Angell, Joseph B. McCarthy, Henry Cronan, Rudolph J. Lehutta, Clarence E. Birch, Mike D. Kelly in Samuel P. Jones.

Nesreča se je zgodila, ko je aeroplan letel nizko nad mestom in treščil ob neko drevo med dvema hišama in padel na dvorišče poleg nekega poslopja. Aeroplan je bil v dobrem stanju, ko je zapustil Boiling letalsko polje in nihče ne ve vzroka, ki je odgovoren za nesrečo.

Protest-radi nasilja kozakov

Poslan je bil governorju države Pennsylvanije.

Pittsburgh, Pa. — Ameriška unija za civilne svobodščine je poslala John F. Fisherju pismo, v katerem protestira in zahteva, da se uvede preiskava glede nasilja državne policije napram organiziranim rudarjem. V pismu je rečeno, da se policija obnaša in nastopa kot da bi bila v službi inkorporiranih interesov in promogarskih baronov.

Pismo na governorja je podpisal in poslal Harry F. Ward, predsednik Unije, in v njem so naštetih detajli napadov in nasilja kozakov, ki so bili v pretečenem letu izvršeni nad mirnimi stavkarji. — Na raznih sodiščih v Pennsylvaniji je vloženih več tožb proti kozakom radi nasilja.

Dijaki se seznanjajo z resnico v industriji

Na konferencah pripovedujejo dogodke, ki so jih doživeli, ko so delali v raznih industrijah.

New York. — Dijaki se v čedalje večji meri seznanjajo z razmerami, ki prevladajo v industrijskih podjetjih širom Amerike. Dijaki gredo delati v industrije in tako pridejo v direkten stik z delavci in sistemom, ki obstoja v industrijskih podjetjih. Harry Laidler, direktor tije za industrijsko demokracijo, pripoveduje o konferenci, ki so jo obdržavali dijaki v Chicagu, in na kateri so pripovedovali svoje skušnje, katere so dobili, ko so delali v raznih industrijah. Neki dijak je pripovedoval, da je prevažal mleko v mestu St. Louis ob zgodnjih urah in v nizki mezd, ki jo prejema vozniki. Drugi je pripovedoval o delu v pralnici, tretji o delu v jeklarakih tovarnah itd. Dijaki so zatrjevali, da so alične konferencie, kot je bila ta v Chicagu, dobro sredstvo za proučevanje industrijskih razmer. Za dijake je dobro, ako gredo delati v tovarne in druga industrijska podjetja, ker je to najboljša šola, da se seznanijo z delavskim položajem.

Slučna konferenca se je te dni obdržavala v New Yorku, katere se je udeležilo nad dvesto dijakov iz štirideset raznih učilišč. Konferenci so prisostvovali tudi nekateri profesorji, ki so pomenje izjavili, da so alične konferencie bolj poučljive in se dobi na njih mnogo več informacij kot na konferencah, ki jih obdržujejo razna učiteljska društva in asociacije z božničnimi naslovi.

REKORDNA ZIMA.

Sneženi viharji in silen mraz.

Chicago. — Zadnje tri dni je po vsem centralnem zapadu zavladovala neznosna zima s sneženimi viharji in silnim mrazom pod ničlo, kakršni ni v navadi v teh krajih. Vremenski biro poroča, da 13. januarja sploh še ni bilo takega mraza v Chicagu. Bilo je 10 pod ničlo, v okolici pa tudi 15. Iz Wisconsin, Minnesote in Michigana poročajo o padcu temperature na 30 do 40 pod ničlo. Tri osebe so čez nedeljo zmrznile v Chicagu.

Bivši sodnik obtožen ugrabljenja dekleta.

Chicago. — Charles G. Krotz, bivši sodnik na policijski postaji v bližnjem Broadviewju, ki je bil pred leti strah vseh motorstov, ki so prehitovali vozila, je bil aretiran na obtožbo, da je ugrabil nekega mladoletnega dekleta. Krotz je bil pripeljan v okrajne zapore, kjer bo čakal obravnavo.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisni se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicaga) \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta; Chicago in Cicero \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta, in za inozemstvo \$9.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oglepaju n. pr. (Dec. 31-1928) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da va mje s tem dnevom poteka naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

DELAVNA DELAVSKA STROKOVNA ORGANIZACIJA.

Med zelo aktivne delavske organizacije gotovo spada organizacija železniških brzojavnih uslužbencev. Vsak mesec poroča o novih gmočnih pridobitvah, pa tudi o naraščanju članstva.

V mesecu novembru je ta organizacija sprejela 419 novih članov. Ne mine meseca, da ta organizacija ne pridobi od dve do tri sto ali še več novih članov.

Ti trajno naraščajoči uspehi v pridobivanju novih članov govore, da sta vodstvo in članstvo organizacije sposobna pridobivati člane in da delata v sporazumu. Med odborom in članstvom ni tistega nepotrebnega boja za več moči, ki ubija vsako delo v korist organizacije in ki je znamenje, da se v organizaciji krha in poka demokracija, ki mora biti podlaga vsake prave delavske organizacije.

V delavski organizaciji ne more noben član šteti več ali manj, ne glede na to, kakšno mesto zavzema v organizaciji. Z drugimi besedami to pomeni, da v organizaciji ne sme biti diktature od zgoraj in ne nagačivosti napram vodstvu od zdolaj. Ampak delo se mora izvrševati tako, kot ga določajo demokratična pravila organizacije. To pomeni, da svoboda vsakega člana sega tako daleč, dokler jo ne omeji svoboda drugih članov.

Dokler je vodstvo in članstvo organizacije prežeto s takim duhom, organizacija vidno napreduje, dasiravno se ima bojevati z izrednimi potežkočami. Ko se v organizaciji prične rušiti demokracija, prične ta pešati in dostikrat končno tako oslabi, da se popolnoma razsuje. Zato morata članstvo in vodstvo v vsaki delavski organizaciji biti vedno na straži, da se v organizaciji ne prične odpravljati demokracija. Prve korake je lahko preprečiti. Kadar se je bacil diktature že precej ugnezdil v organizaciji in že pričel učinkovati s svojim uničujočim delom, ga je pa težko napraviti popolnoma neškodljivim in navadno se organizira mašina, ki pogazi takoj v kali vsak poizkus za ponovno vzpostavitev demokracije v organizaciji.

Organizacija železniških brzojavnih uslužbencev pa ne napreduje le v članstvu, ampak se lahko ponaša z gmočnimi pridobitvami, ki dokazujejo, da imajo člani gmočne koristi od organizacije. Tudi o teh uspehih poroča organizacija železniških brzojavnih uslužbencev od časa do časa.

Zadnje pridobitve te organizacije za njeno članstvo so: Richmond, Fredericksburg & Potomac železniška družba je povišala brzojavnim uslužbencem mezdo za dva do tri cente. Zdaj prejema 71 centov in sedem desetink centa na uro. Centralna železniška družba v New Jerseyju je povišala mezdo za tri cente na uro, glavni kolodvor v Denverju pa tudi za tri cente. Mezda je zdaj 71 centov na uro. Na kolodvoru Baltimore & Ohio železnice v Chicagu je bila mezda povišana za tri cente na uro.

Taka mezda povišanja naznanja organizacija brzojavnih uslužbencev vsak mesec.

Članstvo te organizacije je v neprestanem mezdnem gibanju. Vodstvo organizacije je vedno na delu in se pogaja z različnimi železniškimi ravnatelji zdaj na severju, zdaj na zapadu ali na jugu, ali pa na vzhodu. Nikdar ne stavi pretiranih zahtev, pa tudi nikdar ne popusti. Pogaja se toliko časa, da doseže uspeh, pa naj bo še tako majhen v mezdi ali pa v delavnih razmerah. Toda uspeh je.

To pa podžiga članstvo k agitacijskemu delu; ker lahko reče, da je vodstvo lojalno članstvu.

Organizacija železniških brzojavnih uslužbencev ni stara. Nekaj časa ni mogla nikamor geniti, kajti brzojavni uslužbenci so se smatrali tudi za nekaj boljšega kot navadni železniški delavci, pa so mislili, da ne potrebujejo organizacije. Razmere na železnicah so jih pa kmalu prepričale, da morajo biti organizirani, pa če nakladajo premog na železniške lokomotive, ali če pritrjujejo tračnice na prage na železniški progi, ali če sede pozimi v topli sobi in pritiskajo na gumb brzojavnega aparata,

ali čitajo brzojavke, ki se odvijajo na brzojavnem aparatu. To spoznanje je prebilo led in brzojavni uslužbenci so pričeli pristopati v svojo organizacijo.

Agitacija med njimi je zelo težavna. Glavno vez med njimi tvorijo organizatorji in pa strokovno glasilo.

VESTI IZ NASELBIN

Mrs. F. Sinkovec o misijonih in drugem.

Leto zopet zatonilo v neizmerno večnost je, več ne bo se povrnilo, novo je nastalo že.

Breezy Hill, Kans. — Staro leto se je poslovilo od nas, in nastopilo je novo, vsaj tako šteje, pišemo in čitamo. Precej dolgo je eno leto, za nekatere pa še prekratko, in v tej dobi 365 dni, se marsikaj spremeni, pri posamezniku in v skupini. Kot vsako drugo, je tudi minulo leto prineslo več sprememb v družinah, kakor pri družtvih. Številne družine so izgubile iz svoje srede draga četa, ali mater, sina, hčer, brata in sestro, tako tudi družstva, matere jednote, in zveze pa zveste in dobre članke ter članice.

Malo je društev, da bi ne izgubila katerega člana v preteklem letu. In žal, da se naše št. 65 SNPJ, ne more prištevat med nje. Izgubilo je 4 še mlade člane, ki so obetali mnogo dobrega za našo Slovensko narodno podporno jednoto, tri iz odraslega oddelka, in enega iz mladinskega. Tri smo izgubili kar v teku enega meseca, takoj v začetku leta 1928. S tem pa še ni bilo zadostno materi naravi, in zahtevala je še več. Dne 16. septembra m. l. je izbrala zopet mlado članico in sestro Frances Urnkar, rojeno Zibert, staro 27 let. Želim vam miren počitek. Upamo pa, da ne bomo v tem letu toliko prizadeti in nesrečni, temveč da pridobimo več novih moči za porast družstva in jednote.

Kot že rečeno, staro leto je vzele slovo od nas, z njim pa ni zatonilo naše gorje, temveč se nadaljuje z novim, in to se bo dogajalo leto za letom, toliko časa, dokler ne isprigledamo ter spoznamo, da se nam meče pesek v oči. Čas bi še bil vsaj v dvajsetem stoletju, da bi postavili v zakonodaje in državne zbornice moše iz naših vrst, ki bi delali za blagor nas in naše interese, prišli v eno roko vajeti, v drugo pa bi se zaukazali mogotcem vseh dežel: Stojte! Do tu, in ne naprej! Ali zaman, sedaj se nismo zrela za kaj takega, posebno toliko časa še ne, dokler bomo sledili duhovnom raznih sekt, jih poslušali po lece poneumljujejo ljudstvo, postavljali nove templje, mošeje, prirejali misijone in cerkvene bazarje, ni misliti na boljše čase, ako bi jih še tako radi. Vsa ta aličnost spada k mogotcem, stoji na njih strani v vsaki stavki in izprtu in se redi na delavskih žuljih.

Zaupanje pa imamo v našo mlado generacijo, da oni dosežejo to, kar smo mi zamudili oz. zgrešili, ako jo bomo nagibali k temu in jo podučili. Podučiti ji je treba, da ne bo ostala pravcati suženj v svoje življenje kakor smo mi. Mlado črno in močnani, pa mlado drevo nagnemo lahko na katero stran hočemo, in v to smer raste v velika. — Čitatelji in čitateljice Prosvete širom Unije naj ne mislijo, da pri nas v državi Sunflowers — solčnih rož — spimo venomer, kakor kralj Matjaž, da bo nam brada prirastla ter se ovila gdemkrat okoli mize. Ne, nikakor ne. Še prav pihnemo ga. Kakor drugod, tako tudi mi ne maramo biti zadnji med zadnjimi. Slabi časi so res priplezali skoraj do vrhunca, pa vse to nas ne straši in kot izgleda, se nam še predobro godi. Kar potrdi, ker prirejamo stvari pravkar omenjene.

Imeli smo sv. misijon v eni tukanjnjih farnih cerkva kar cel teden. Dobili smo misijonarja iz Chicaga, enega izmed več tukanjnjih frančiskanov, po domače povedano: patra s kapuco, da so nas očistili naših starih grehov. Četudi imamo po dva, tri in pet dušnih pastirjev v omenjeni fari, to še ne zadostuje za nas grešne kotle. Treba nam je bilo misijonara, da nam očisti naše duše. Drveli smo po več milij določ, pa nič ne de, ker imamo "Lize", in te so

nagle; saj smo že v stari domovini šli peš ure in ure daleč, ter drli čez dna in strni, kar bi tukaj že ne. Spomnili smo se onih verzov iz stare klerikalne Avstrije, ki se glase:

Teci k misijonu, grešna duša, milosti studenci ti takoj teko; tukaj zastarani greh se odpušča, glej spovednico, poklekni pred njo, rane sročile se takaj cel'je; žalostna srca se tu ohladijo.

No, ker je že tako smrti, bi bil vnebovpijoči greh, ako bi zamudili srečni in zlati čas. Cerква je tudi čimdalje več, in te stanejo denar, plačane pa morajo biti; za to je treba poskrbeti. V te namene prirejamo bazarje, veselice, prodajamo številke in zraven še kolektamo, bolje povedano: fehtarimo okoli dobrih, mehkih in usmiljenih src. Tudi svobodomiselci in brezverci so dobrodošli, samo da posežejo v žep. Vedno ga pihnemo, kaj ne! Oh, ljuba pamet in razsodnost, kje tičita, da ju nikakor ne moremo ali počemo dohiteti, če tudi smo v Ameriki, v svobodni deželi, že po 15—20, pa tudi še čez trideset let, pa nam še vedno rojijo, take slabe misli po glavi, da verujemo v posmrtno življenje, tam gori ne kje nad zvezdami, in rajsko veselje, ako bomo radodarni na tej grešni zemlji, če prav sami trpimo pomanjkanje, ker upamo, da to je vse v čast in slavo božjo.

Ravno obratno je. Ako se kdo potrdi, in se zavzame, da se obdrži kak delavski šod v dobrih govornikih ali kaj podobnega, odzove se le mala peščica ljudi, drugi se pa izgovarjajo na vse načine: "Nimam časa — je predaleč — nimam Lize, itd., itd., pri čemur pa ne vemo, da to je nam vsakokrat mnogo bolj neobhodno potrebno, kakor pa častiti lesene malike. Če bi se delavstvo bolj tega zavedalo, bi se že davno izkobilalo izpod pritiska vladajočih sile. Vem, da bo kdo rekel: "Baba je, pa kaj bo baba." Pa presneto baba tudi dobro ve, kje jo čelvelj žuli.

Prav gotovo sem mislila, da se bo kdo drugi oglašil v naprednem časopisu, kot sta Prosveta in Proletarec, in čudim se, ker ni ne sluha ne duha o tem. Tudi jaz bi se ne oglašala, pa ker so tudi mene nadlegovali (kaj vse se domisljijo!), zato pa pišem. Ako bi prosili za svoje družine in sami sebi v pomoč, bi človek radevolje pomagal po svoji moči, ne pa za stvari, ki niso za razsodnega delavca. Drugič pa pišem valednega: naj javnost izve, da ni vse zlato kar se svetli. Dalo bi se že več ališnega opisati, kot naprimer, poroke, kratke in pogrebe, pa za sedaj končam o tem. Ako bi slučajno kateri se raztogotil in se razjezil nad tem dopisom in odgovorjal v klerikalnih listih, želim, da se podpiše s pravim in polnim imenom, ter naj bo tudi toliko dober, naj mi dolično št. pošlje, ker jaz nisem naročnica nobenega takega lista, čitam pa vse kar mi slučajno ali po naključju pride v roke. To naj služi tudi tistim radevednešem, ki so me že vprašali, ako tudi jaz čitam katoliške liste.

Čitatelji in naročniki Prosvete, ki so mojega mišljenja, naj mi oprostite; tega so vsa krive sedanje razmere. — Končno moram še priznati, da kolona v Prosveti pod naslovom "Opazovanja", izpod peresa br. Ivana Moleka, mi prav ugaja, in se z vsem strinjam, samo v št. 300 z dne 22. decembra pa čitam preveč krika o influenci, in si mislim, kaj pa to. Kmalu sem bila na jaenem, kaj pomeni. Ra da bi vprašala brata Moleka, in radevednost me žene, če bi on odklonil bolniško podporo, ako bi bil bolan delj časa in tako močno, da bi zdravnik prihajal k njemu vsaki dan, morda dvakrat na dan, ter računal za vsak obisk toliko, kot je omenjeno v omenjeni številki Prosvete. Posebno še, ako je zavarovan za dva ali tri dolarje dnevno, morda tudi več, zraven pa bi bil podpore tudi deležen. Jas za svojo osebo vem, da bi jo ne odklonila, posebno še, ako bi ne

bilo za zdravnika in zdravila beliča pri hiši, kot je to v mnogih slučajih. Hvala gre Jehovi, da še nisem za "flu" klicala zdravnika, četudi sem jo že obhutila, ravno tako ne za prehlad; sama sta prišla, sama odšla. Torej mene se vseeno ne tiče, in tako tudi ni jednota kakor nobeno podporno društvo bilo odškodovano od moje strani. Resnica je pa vse kar piše. To moram potrditi. So pa slučajni vseeno taki, ker ne primanjkuje krockanja za bolniško podporo. Frances Sinkovec.

Božičnice in 'biznes'

Terre Haute, Ind. — Tudi jaz se pridružujem tistim, ki odbravajo br. Molekovo kritiko glede božičnic. Da pa ne bi kdo mislil, da idejo odobram kar tako tjavendar, evo dobrega vzroka:

V Muncie, Ind., je dne 24. decembra John Payton spil dozo strupa, ker ni imel denarja, da bi svoji ženi, s katero je bil poročen šele dva meseca, kupil božično darilo. Božična manija ga je ubila.

Drugi slučaj: V Shelbyvillu, Ind., je bil Elton Smith obsojen na \$5 in tri mesece zapora, ker ni imel denarja, da bi svojim sorodnikom in prijateljem kupil "krizmus prezent," in se je podal na krajo. Po božiču so ga izvovali in dne 2. januarja je bil obsojen.

Če bi ta dva imela pravo vzgojo glede Mikhlaža, bi bil prvi še med živimi, drugi pa prav gotovo še ne bi postal tat. Saj otroci se igrajo vse leto, ne samo za božiče in druge dni je dobili predmete veliko ceneje, na kar bi mogel delavec gledati, posebno v sedanjih časih.

V Prosveti nisem še opazil, da bi kateri izmed članov Slovenske narodne podporne jednote grajal br. Moleka za to, nasprotno pa je urednik "A. S." zabavljaj čez to idejo kakor kakšno ščeno. Potem je neki A. Dečman v listem listu v št. 5 stresel svoj strup in žveplo na Moleka in gl. odbor SNPJ, posebno pa čika na Moleka. Mislim, da to izvirja iz tega dejstva, ker br. Molek tako stvarno in nepobitno odgovarja g. Trunku. Zato pa iščejo dlako v jajcu. Kako lepo Molek zapíše Trunkov stavek, potem pa dostojno odgovori nanj, vse drugače pa je pri Trunku, ki vse tako zmeša, da ko to prečitam, vem toliko kot prej.

Pred nekaj dnevi, ko sem čital Pisano polje, sem si mislil: "Vendar enkrat," ko je čital Molekov stavek, nato pa zapisal: "Jaz pa pribijem to-le." Pa je spet začel kvasiti. Zakaj g. Trunk tako dela? Ej, kajaj? Če bi on zapisal polne Molekove stavke, na katere misli odgovorjati, bi čitatelji "A. S." kmalu spoznali, kako ga on (Trunk) loml. Potem pa good-night, g. Trunk.

J. A. Dečman pravi, da je SNPJ dobra, ampak nje gl. odbor je zanič. Ne razumem, kako more katera organizacija napredovati, če so nje voditelji zanič. Kako je mogla SNPJ priti do sedanjega vika? Ker je imela voditelje, katerim ne bi mr. Dečman segel do gležnjev. Pa tudi dvomim, če bo še kdaj SNPJ dobila kakšnega gl. odbornika, ki bo šel s kakšnim Dečmanom roka v roki. Dečman pravi, da za tisti dopis naj njega napadamo. Sur, ker je on tako "uljudno" odgovoril! — F. Z.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Lincoln, Ill. — J. Debelak. — Obrnite se na kakšnega advokata, da vam izposluje potrebne listine. — Naslov, ki ga želite, je: 82 Cortlandt street, New York City, N. Y. — Pozdravi!

Radiomagnetni aparat je izumil profesor Petrovskij, član geofizičnega zavoda v Leningradu. Z njim se morejo žlediti kovinska ležišča, ne da bi bilo treba kopati rove. Iznašajo je preizkusil na Kavkazu ter odkril po mnogih krajih sloje železne rude. Vrtih je potrdilo njegove napovedi. Pritoj, ki ga ni težko prenašati, razodeva tudi kakovost kovin v zemlji.

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

OPAZOVANJA

Ivan Molek:

Brisbane o jugoslovanski diktaturi.

Stari Brisbane, glavni urednik Hearstovih listov, si je dovolil sledeči komentar k dogodkom v Jugoslaviji:

"Nekaterim Jugoslovonom se ne dopade, ker se je njihov kralj razglasil za absolutnega monarha in naznanil, da ubije vsakogar, ki se ne strinja z njegovo avtokracijo."

"Kralj je zelo razumno napovedal smrt ali dvajset let zapora vsakemu časnikaškemu piscu, ki nasprotuje njegovemu načrtu. On ve, da absolutna monarhija in svoboda tiska se ne moreta ujemati."

"Razburjenost, ki je sledila po vojni in vse tisto govorjenje o 'samoodločevanju' sta poridila separatne države, za katere bi bilo bolje, da so ostale pod kontrolo drugih. Narodi, ki so sposobni za obstanek, obstoje brez zunanje pomoči."

"Med onimi, nad katerimi vlada samopostavljeni avtokrat Aleksander, so Dalmatinci, Srbi, Hrvatje, Slovenci, Bošnjaki, Črnogorci, Hercegovinci in drugi. Napraviti iz te mešanice homogeni (istolični) in gladko tekočo vladno mašino ni lahka reč, čeprav pomagata avtokracija in krvnik."

Tako stari Brisbane. Mešanica ni tako velika kot si domišljuje Brisbane, ki amatra Dalmatince, Bošnjake, Hercegovince, Črnogorce "in druge" za separatne narodnosti. Ameriška mešanica je veliko večja in nič bolj sposobnejša za samovlado ali takozvano demokracijo kakor jugoslovanska. Dejstvo je, da je povprečnik "Bohunk" iz Črne gore, Bosne, Srbije ali Like prav toliko ci-

viliziran in razumen kakor povprečni "Yankee", zlasti oni na meji juga in na širokem jugu. V mnogih ozirih so hribovski Amerikanci bolj neotesani in praznoverni kot zakotni Jugoslavo-

Ameriška vladna mašina res gladko teče, kar pa ni zaslu ga glade sposobne mase in navidezne demokracije, pač pa je zaslu ga — ameriške industrijske avtokracije, ki temeljito kontrolira politični aparat dežele. Razlika med jugoslovansko in ameriško avtokracijo je le v formi: tam vojaški generali, tu generalni manažerji.

Ameriška industrijska avtokracija je res mojster v vladanju in upravi dežele. To je treba priznati kljub temu, da ni brez škandalov in korupcije. Zlasti je mojster v tem, da ji do danes še ni izpodletelo pooblastilo od volilcev — vsled česar jim milostno dovoli svobodo kritike in svobodo protestnega krika — in to imenuje demokracijo.

Politična demokracija je danes že povsod humbug, posebno v deželah visoko razvitih industrij, kjer je za masko industrijski avtokraciji. To se opaža v Angliji, Nemčiji in deloma v Franciji. V drugih evropskih deželah se šele razvija. Če bi Jugoslavija imela industrijske avtokrate, bi ne potrebovala vojaških.

Kadar se ljudstva Amerike in Evrope spamatujejo, bodo imela industrijska demokracija brez vsake diktature. Končno so diktature vsake sorte samo šola za ljudstva, da se spametujejo. Vsaka diktatura je znak ljudske nezrelosti.

Četrti kongres delavskih zbornic v Beogradu

(izvirno)

Beograd, 27. dec. 1928. Prejšnji mesec se je vršil tu kongres Delavskih zbornic Jugoslavije. Ta četrti kongres se je vršil v novi veliki, lepi dvorani novozgrajene beograjske Delavske zbornice, ki je bila povsem polna. Pred otvoritvijo kongresa je bila svečana otvorila novozgrajenega doma Delavske zbornice (Radniške kulture). Svečanost je otvoril predsednik Delavske zbornice, Negotlav Ilić, ki je pozdravil goste in delegate ter poročal, kako je bila delavska zbornica zgrajena, kdo je podpr graditev itd. Za njim je s dr. Živko Topolović, tajnik centralnega tajništva Delavskih zbornic, poudarjal pomen te svečanosti in pokazal cilje, ki jim bo služila dom, ki je bil zgrajen s sredstvi in napor samih delavcev, cilju: negovati delavsko kulturo in umetnost. Po govoricah je mariborska železničarska godba zasvirala pozdravni marš.

Popoldne so se vršili pozdravni govori k otvoritvi kongresa, izbrano je predsedništvo kongresa in komisija za verificiranje mandatov. Kongresu je prisostvovalo 76 delegatov s 90 glasovi. Razpravljali so o delu zbornic, o čemer so Delavske zbornice izdale tiskano poročilo. Kot druga točka dnevnega reda je bilo: O gospodarskem položaju. V tem pogledu so sprejeli tri resolucije:

1.) Resolucija o švedskem posojilu. Delavske zbornice obsojajo sklenjeno posojilo s švedskim vžigalnim kartelom, s katerim se vsa produkcija in prodaja vžigalnih predajal v monopolu temu kartelu brez kake prave kontrole. Se več, z zakonom se postavlja skupna prodajna cena vžigalce, a za temelj so vzete današnje nizke plače delavcev in nameščenec v tovarnah vžigalnic. Če se plače delavcem povečajo, je minister financ dolžan znižati monopolsko tako na vžigalce, kar pomeni, da vsako izboljšanje plač ne gre v breme kartela, marveč na našo državno kaso, s čimer je prav za prav o-

S sprejetjem teh resolucij se je zaključilo dvodneвно plodno delo delavskih zbornic in zdaj je naloga delavskih organizacij, izvesti te zahteve in jih z borbo uresničiti. Delavstvo si je priborilo svoje delavske zbornice in te jim bodo pomagale do uspehov. Če nikjer drugje v Jugoslaviji, v delavskih ustanovah se dela trajno in sigurno.

Skebski produkt vržen tovarni. Newport, Va. — V neko departmanto trgovino v tem mestu je bila poslana velika pošiljka negavice od podjetja Allen A. Hosiery Co., Kenosha, Wis., v katerem delajo stavkoci. E. J. Shave, tajnik državne delavske federacije, je zvedel za to pošiljatev in se je napotil k upravi-

Shave je o tem obvestil stavkarje v Kenoshi in jih zagotovil, da bo gledal, da ne pridejo skebski izdelki v trgovine v njegovi državi.

Vesti iz Jugoslavije

ZENSKA POSTAVILO UMETNIŠKI PAVILJON — DRŽAVA NE MORE DOVRŠITI PARLAMENTA ...

(Ljivno.)

Beograd, 27. dec. 1928.

Pred šestimi leti se je v Beogradu osnovalo društvo prijateljev umetnosti z imenom "Cvijeta Zuzorić", ki ima za svoje članice v glavnem dame iz beograjskih krogov. Društvo je prirejalo razstave, razne umetniške večere, a skoli vsi čas zbirajo denar za zgradbo Umetniškega paviljona, kakršnega Beograd doslej sploh ni imel. Imelo je uspeh. S silno poštrevolnostjo so članice zbirale denar za ta fond, agitirale za misel ustanovitve umetniškega paviljona v Beogradu ter s tem dvigniti prestolice res v reprezentativno mesto. Pred dvema leti so že začeli graditi, a šele zdaj je gotov in dne 30. t. m. se bo otvoril. Mnogo je do paviljona pomagala občina beograjska, ki je zastoj odstopila družstvu zemljo na malem Kalemegdanu (beograjski park), kjer naj bi zgradilo paviljon. Nemala zasluga je torej s strani občine, da stoji paviljon dozdaj in čaka otvoritve.

Paviljon sam je skromen, a okusen, ima nekaj toplega v sebi in je zgrajen po najnovejših načelih moderne tehnike. Predstava je okusno izdelana. Obdaja ga sam marmor, strop je poslikan s fresko slikarja Nastasijevića. Skozi velika hrastova vrata stopiš v veliko dvorano, ki je razsvetljena po najnovejšem sistemu in nalašč prirejena za izlaganje slik. Ob straneh so še manjše dvorane za manjše, intimnejše izložbe. Velika dvorana meri 360 kvadratnih metrov.

Dne 23. decembra se je vršila prva svečanost otvoritve Umetniškega paviljona. Bil je blagoslovljen z blagoslovljeno vodo, z govorom ministra prosvete (kot zastopnik tiste oblasti, ki bi se morala, a se ni brigala za graditev) in z drugimi slavnostnimi govori.

Društvo "Cvijeta Zuzorić" s tem ni dovršila svoje naloge. Zdaj je treba — in to je njena večja naloga — dokazati, da je bil paviljon res potreben. Treba delati, da se umetnost dviga in da raste, sicer bo služil umetniški paviljon le za muzej, ne pa za podpornika razvoja umetnosti pri Srbih ...

Vsekakor pa: ženske, članice društva so zgradile ta paviljon in pokazale s tem svojo podjetnost, ki jo doslej država sama ni zmogla. Ne le, da se naša država ni brigala za graditev takega paviljona, saj še svojega parlamenta ne more končati, ki ga je pričela že pred danimi leti.

Naša skupščina zboruje namreč v zelo revnih, majhnih prostorih. To je že stara Srbija spoznala in še pred svetovno vojno je pričela kraljevina Srbija zidati nov, velik parlament. Ta parlament še danes ni dovršen. V vsakem proračunu je sicer predvidena gotova vsota v ta namen, a ta namen velike sume in samo Hipotekarno banko so zaprosili za posojilo v znesku od 50.000.000 Din. A posojila niso prejeli in dela gredo počasi kot prej ...

Mogoče bi bilo res dobro, če bi poverili to nalogo beograjskim gospodjem in gosposicam. Mogoče bi one prej končale z dograditvijo parlamenta. A morda bi za tako delo zahtevale splošno pasivno in aktivno volilno pravico, kar pa našim vladam še od nekdaj ni všeč.

Brzjav iz Jugoslavije na —

Včasih se komu vasa zemlja zastudi, rad bi kam dlje, mogoče v vseмир, na planete, na mesec, na Mars ... kamorkoli, samo proč od tod. Drugi spet zažele, proslaviti svojo domovino na čudne načine. Nekaj tega je bilo z beograjskim starijarem Vlakom Ignjačevićem, ki si je vtepel v glavo, da brzjavi na Marsu potom brezličnega brzjava. Uspelo mu je v toliko, da je brz-

jav oddal in mu je pošta zaračunala visoko pristojbino. Prišel je na pošto in oddal sledeči brzjav:

Prebivalcem Marsa, Vseмир.

Javite, ali imate kake starije na prodaj. Starinarica pri narodnem guslarju, lastnik Vlakjo Ignjačević, Beograd, ulica Kralja Aleksandra 60 SHS.—Evropa, Zemlja.

Napisal je brzjav z latinico, v mislih, da bo ta bolj razumljiva za prebivalce vsemirja. Na pošti so ga seveda gledali, zijali, misleč, da imajo norca pred sabo. A on je le trdil, naj preracunajo, koliko stane in da bo že plačal vse. Zbralo se je celo o sobje pošte, prišel je sam ravnatelj in nazadnje so le morali vprašati ministra pošte, ali naj sprejmejo brzjav ali ne. Minister je velel, naj brzjav sprejmejo in zračunajo koliko stane tak brzjav za tako daljavo. Sprejeli so brzjav, zračunali poštino z ozirom na oddaljenost Marsa od zemlje in sesteli vsega skupaj — 200 Din. poštne pristojbine. Plačal jih je stariar z veseljem, avest si, da je prvi, ki bo stopil v stik s starijari na Marsu.

Ignjačević trdi, da ga bo že bodočnost proslavila in mu priznala to "prvenstvo", zaradi katere ga imajo Beograjčani za bedastega.

Bum...

Omladinci, ki so bili radi 1. decembrskih dogodkov v Zagrebu aretirani, so bili večeraj, t. j. 26. t. m. izpušteni vsi razen dveh. Vsi bodo sicer prišli pred razpravo — tako obetajo — a osvobojeni so preiskovalnega zapora.

Streli na sveti večer v Zagrebu. V zagrebaški kavarni "Korzo" je bil na sveti večer detektiv Grauer, ki ga je natakiral klical na telefon. Ko je šel detektiv k telefonski govornici mimo garderobe, je nekdo iz za zaves ustrelil vanj dva strela, ki sta ga ranila, ne pa ubila. — Detektiv je bil pri Zagrebčanih silno osovražen in se je svoječasno moral umakniti iz Zagreba. Zdaj ko se je vrnil, ga je nekdo hotel ustreliti. Kdo je bil, ne ve.

Velik tiskovni proces. — Preiskave.

Zagreb, 28. dec., 1928.

Danes se je pričela pred tu-kajšnjim sodnim stolom razprava proti odgovornemu uredniku časopisa "Narodni val", Krešimiru Devčiću. Zagovarjati se mora radi prestopkov določih, predvidenih po zakonu o tisku. Radi več zapletov je bil svoj čas Devčić aretirani, dasi zakon ne nalaga preiskovalnega zapora ljudem, obtoženim po tiskovnem zakonu. Devčić je obtožen radi 26 prestopkov, češ, da je v listu širil mirnjo napram državi kot celoti in da je delal na plemenskem razdor. Poleg tega je Devčić obtožen razhajenja kralja, ker je ponatisnil v "Narodnem valu" članek iz pariskega "Le cri due people".

Njegov zagovornik je pa na današnji razpravi zahteval, naj se razprava odloži dokler ne bi bil Devčić osvobodjen preiskovalnega zapora in bi se lahko branil iz svobode. Predlog je bil zavrnjen in se bo razprava vodila do konca. — Za razpravo vladalo veliko zanimanje, ker je to doslej največji tiskovni proces v Jugoslaviji.

V zvezi z dogodki 1. decembra je policija aretirala zdaj nekoga mesarja Šmida, za katerim je policija takrat izdala tiralo. Mnogo priča namreč trdi, da je on streljal za časa demonstracij in da je morda on ranil par civilistov in nekoga policaja. Pri aretiranem Šmidu so našli revolver in izkaznico stranke prava; sam on pa zanika, da bi bil 1. decembra streljal dasi trdijo priče, da je on popolnoma podoban tistemu, ki je streljal.

O atentatu na detektiva Grauerja vodi policija obirno preiskavo. Atentator pa je svoje dejanje izvedel tako pripravljeno, da ni niti sledu za njim. Grauer je bil namreč v Zagrebu zelo osovražen detektiv, že od takrat, ko je moral zaleznati Radiča. Moral se je svoj čas radi tega celo umakniti v inozemstvo, živel je na Dunaju,

kjer pa se je kmalu zapletel v neke prestopke in ga je dunajska policija zasledovala, dasi je bil Grauer na Dunaju agent konzulata. Zdaj se je pred meseci spet vrnil v Zagreb, ki pa vendarle ni popolnoma pozabil nanj. Venomer je Grauer prejel grozila pisma, a on se ni bal, da bi ga kdo napadel. Saj je zahajal le v elegantne kavarnе, kjer ni pričakoval, da bi ga kdo napadel. Tako je bil na sveti večer v kavarni Korzo. Natakiral je prišel k njemu in dejal: "Nekdo vas kliče na telefon." — Grauerja je večkrat klical na telefon, vendar je bil vselej oprezen. Tudi to pot je vprašal natakralja: "Kdo me kliče?" Natakral ni vedel povedati. "Kakšen glas je bil?" — "Moški."

In detektiv Grauer se je napotil proti telefonski kabini. Je šel mimo garderobe, se je iz zavora pokazala neka roka z revolverjem. Padla sta dva strela in Grauer je zadet padel na tla.

Zdaj leži še v bolnici, rani nista nevarni za življenje in bo napad prebolel. Policija pa zasleduje napadalca, a se ji ni posrešlo priti mu na sled. Izdali so ko jitalico za nekim natakraljem, češ, da je brkone na atentator. A ta natakral se je sam prijavil policiji in dokazal svoj alibi.

Tako je v Zagrebu: napišeš za časopisa članek, oblasti ga zaplenijo, urednika aretirajo. Dalje? Nič.

Nekdo je streljal na detektiva. Detektiv je ranjen, vsa policija na nogah, krivica ni nikjer. Rezultat? Nekdo ranjen, nekdo pa se skriva ...

To je vse. — Eno stoji, da je katoliški duhovnik dr. Korosec slab politik in zelo neuviden človek z ozirom na razmere na Hrvaškem.

Dva uboja na Dravskem polju. — Maribor, 28. dec. — Komaj je mariborska porota končala svoje delo, že sedita v mariborskih zaporih dva nova kandidata za prihodnje zasledenje. Krivci je alkohol, da pri nasa ne mine nedelja, ne praznik brez krvavega pretepa z žalostnim koncem.

V Poljanah so se stegli fantje in Jože Polajzar je do smrti ušil Francu Pušnika. Pri St. Janžu v Strnišah pa je isto noč zabodel Jože Pesek svojega tovariša Miho Tkaliča. Zadal mu je globoko rano v levo ramo in Tkalič se je v nekaj minutah izdihnil. Oba morilca so orožniki še naslednji dan prignali v Maribor.

IZ PRIMORJA

V ladjedelnih v Trstu in Trieste je bilo koncem januarja t. l. zaposlenih 11.869 delavcev. Leta 1926-27 jih je bilo 15.441! Delavce odpuščajo in sedaj je v službenih še 9000. V prihodnjih treh mesecih jih bo brez dela še najmanj 2000. Nova naročila za vojno mornarico se prično izvrševati šele koncem spomladi 1929. Ta čas bo gorje številnim delavcem in njihovim rodbinam pa tudi potem ne pridejo zopet vti do dela. Pričuje se, da bo do konca 1929 po ladjedelnih najbrže 10.000 delavcev manj kakor 1926-27. Okoli 40.000 osebe preživlja delo v ladjedelnicah. V tržaškem deželnem gosposkarskem svetu so se bavili znova z razmerami v ladjedelnih in znova so prosili za pravično razdeljevanje dela s strani vojne mornarice, kar naj vpoštevajo in dosežejo fašistični bijerarhi. Sacerdoti je ugotovili, da dobivajo druge italijanske ladjedelnike skupine vsakovrstna naročila vojne mornarice, tržaškim podjetjem pa se odreja le krilčarke in podmorniki, dasi so sposobne za vsa vojnomoarska dela. Pokazal je potem napram drugim podjetjem na težkoče z dobavo sirovin iz Lagurije in Lombardije za zgradbo vojne mornarice. Brez transporta obetati rast v izredni meri. Iz inozemstva se ne morejo naročiti sirovinne radi carine ... Jasno je iz tega, da je Italija Trstu kruta mačeha! Tržaški gosposdi bi v sejah gosposkarskega sveta govorili radi odkrito in predeko, pa si ne upajo, ker je predsednik prefekt. V prejšnji trgovski zbornici so govorili svobodno, večkrat tako, da so mogli v Rimu vihati nosove.

Kultura domačinov je zelo primitivna in se da kvečjemu primerjati s kulturnim nivojem Evrope v kameniti dobi, vendar se to razliko, da nadomeščajo prebivalcem Čaka kamenito orodje izdelki iz lesa. V vzhodnem Čaku namreč ni enega kamna; zemlja je pašena in ilovnata. To dejstvo je prisililo domačine, da so začeli izdelovati orodje iz lesa. In narava jim je tudi tu šla na roko; dala jim je nekatere vrste železen les, izredno odporna drevesa, ki se obdelujejo z njih pripravami približno tako kakor pri nas predmeti z železom.

Kunupi stanujejo v malih, okroglih kočah, ki imajo v premeru dva metra. Spletene so iz vej in zadelane s travo. Posoda za jedi je iz ilovice. Okraski na njej so slika enostavni. Kot obrambno orožje služijo Kunupom loki s puščicami. Uporabljajo jih neverjetno vešče in ne izstrele niti ene puščice, ki bi iz-

grešila cilj. Tudi njih obleka je zelo primitivna. Pokriva jim samo del beder okrog kolkov. Kot velik okras velja predpasnik iz jelenove kože, katerega se poveča nakit iz novejih peres. Kakor vsi primitivni ljudje, ljubijo tudi Kunupi zaplestice in ogrlice. Narejene so iz školjk. Neverjetno veliki pa so njihovi leseni uhani. Samaki fantje in dekleta si radi barvajo lica s klimastimi potezami rdeče ali sinje barve. Ta znamenja jim krasi zlasti čelo.

Moški love divjačino in ribe. Vzhodni Čako je posebno bogat na ptičih. Čapelj, rac in goski kar gomazi na vodah in v močvirjih. Gozdna divjačina je redkejša. Indijanci se tudi ne zanimajo posebno zanjo. Ribolov je zanimiv in zabaven. Ribe love namreč z golo roko ali pa z mrežicami iz ločja. Medtem ko moški pribavljajo živež, ženske kuhajo, pleto in tkajo. Ob času žetve varijo v vzhodnem Čaku nekakšno vrsto piva. Tedaj se moški radi upijajo. Popivanje traja več dni in noči. Zene kuhajo pijačo in jo nosijo pivcem, ki se radi zasujejo v kolobarju. Vendar pleše samo mladina, t. j. fantje in dekleta; možje in žene jih samo gledajo.

Zakonska zvestoba med Kunupi je v visokih dšilih. Moški si pridobi srce dekleta s tem, da ustrelj kakšno veliko divjo žival. Pošlje jo dekletu in če jo ta sprejme, je poroka gotova stvar. Vendar pa ima moški pravico vsak čas razdreti zakon.

Med Indijanci v Čaku

Dežela, ki je zaradi nje nastal spor med Bolivijo in Paragvajem.

Veliki Čako, piše znameniti švedski raziskovalec prof. Erlend Nordenskjöld, izvrstnega znavač Srednje in Južne Amerike, je divja in nepristopna dežela, kakor sem jih malo videl v svojem življenju. Pokrivajo jo pragozdovi, namaka pa jo veletoč Pilcomayo, ki je le mestoma plove. Bolivija si je večkrat prizadevala, da bi prodira v notranjost teh krajev. Ustanovila je na bregovih Pilcomaya vojaške kolonije pod pretezo, da bodo ščitile Indijance pred tujimi vpadi. V resnici pa je bilo to le demonstracija proti Paragvaju, ki se je tudi potoevala in se še vedno poteguje za posest Čaka.

Čako je eminentno gosposkarska dežela. Njen največji zaklad je petrolej. Ker pa še niso zgrajene ceste, in železnice, se vrelci ne izkoriščajo in petrolej ne izvaža. Zvezo med Čakom in Argentino posreduje n. pr. samo ena prometna žila — slaba vozna pot, vijoka se proti jugu.

Ta dežela pa ni samo neraziskana, ampak tudi zelo redko obljudena. Prebivalstva je malo in še ti, ki so se zasilili tu, se bavijo izključno z živinorejo. V pragozdovih na bregu reke Pilcomayo še namreč pasejo nebrojne črede napol divje živine.

Klima je subtropska. Poleti, t. j. od novembra do marca doseže vročina v senci često povprečno 40 stopinj Celzija. Zimska temperatura se da primerjati z ono v Srednji Evropi. Pozimi ne aneži časih po cele mesece, poleti pa napravi en sam nalič vsaki velikanško izpremembo. Pilcomayo naraste do 160 cm nad običajni vodostaj, prestopi bregove in se razliže več kilometrov na široko. Vetrovi pihajo od severa in juga. Močne viharje imajo v avgustu, septembru in oktobru. Burja od severa pa ima čudno lastnost, da je topla, od juga pa mrzla. Južni veter potisne temperaturo često do 2 stopinje pod ničlo. Klima pa je vopče zdrava. Mrzlice ljudje ne poznajo. Neopasni, a nadležni postanejo lahko komarji.

V civiliziranih oazah žive tod okoli Kiriganj, potomci Indijancev, ki so jih misijonarji izpraoobrili h krščanski veri. Može pa sejo črede, delajo v petrolejskih podjetjih in love ribe. Nad vse zabavno je opazovati take ribolovce, ki stoje do vratu v vodi. Ženske kuhajo doma in le-narijo. Bivališča domačinov so male ilovnate kočice, pokrite s slamo.

Letalec Yacano, član bolivijske armade, opisuje Indijance Vzhodnega Čaka takole:

Prebivalci vzhodnega Čaka so Kunupi, Lengua, Koroti, Matak in Toba. Med temi plemenit so najštevilnejši Kunupi. Pred nekaj leti so se trdo upirali vojaškim priselencem v deželi, sčasoma pa so postali mirnejši in danes se njih napadi omejujejo le še na plemo Tolba, ki je zelo bojevito. Zgodil se kajpak še vedno, da od časa do časa izgine med Kunupi kakšen Evropec, zlasti če je vsitljiv in nadležen. Ni še dolgo tega, ko je pod njihovim orožjem končano več agentov, ki so skušali odvesti nekaj moških in žensk na delo v tvornice za sladkor.

Kultura domačinov je zelo primitivna in se da kvečjemu primerjati s kulturnim nivojem Evrope v kameniti dobi, vendar se to razliko, da nadomeščajo prebivalcem Čaka kamenito orodje izdelki iz lesa. V vzhodnem Čaku namreč ni enega kamna; zemlja je pašena in ilovnata. To dejstvo je prisililo domačine, da so začeli izdelovati orodje iz lesa. In narava jim je tudi tu šla na roko; dala jim je nekatere vrste železen les, izredno odporna drevesa, ki se obdelujejo z njih pripravami približno tako kakor pri nas predmeti z železom.

Kunupi stanujejo v malih, okroglih kočah, ki imajo v premeru dva metra. Spletene so iz vej in zadelane s travo. Posoda za jedi je iz ilovice. Okraski na njej so slika enostavni. Kot obrambno orožje služijo Kunupom loki s puščicami. Uporabljajo jih neverjetno vešče in ne izstrele niti ene puščice, ki bi iz-

grešila cilj. Tudi njih obleka je zelo primitivna. Pokriva jim samo del beder okrog kolkov. Kot velik okras velja predpasnik iz jelenove kože, katerega se poveča nakit iz novejih peres. Kakor vsi primitivni ljudje, ljubijo tudi Kunupi zaplestice in ogrlice. Narejene so iz školjk. Neverjetno veliki pa so njihovi leseni uhani. Samaki fantje in dekleta si radi barvajo lica s klimastimi potezami rdeče ali sinje barve. Ta znamenja jim krasi zlasti čelo.

Moški love divjačino in ribe. Vzhodni Čako je posebno bogat na ptičih. Čapelj, rac in goski kar gomazi na vodah in v močvirjih. Gozdna divjačina je redkejša. Indijanci se tudi ne zanimajo posebno zanjo. Ribolov je zanimiv in zabaven. Ribe love namreč z golo roko ali pa z mrežicami iz ločja. Medtem ko moški pribavljajo živež, ženske kuhajo, pleto in tkajo. Ob času žetve varijo v vzhodnem Čaku nekakšno vrsto piva. Tedaj se moški radi upijajo. Popivanje traja več dni in noči. Zene kuhajo pijačo in jo nosijo pivcem, ki se radi zasujejo v kolobarju. Vendar pleše samo mladina, t. j. fantje in dekleta; možje in žene jih samo gledajo.

Zakonska zvestoba med Kunupi je v visokih dšilih. Moški si pridobi srce dekleta s tem, da ustrelj kakšno veliko divjo žival. Pošlje jo dekletu in če jo ta sprejme, je poroka gotova stvar. Vendar pa ima moški pravico vsak čas razdreti zakon.

Vera Kunupov je primitivna. Podoba je, da poznajo samo zlega duha, ki prinasa bolezni in povzroča glavobol. Mazači, ki uživajo sloves zdravnikov, izgajajo tega hudica na vse mogoče načine. Pri ljubljene so metode puščanja krvi. Kadar koga boli trebuh, ga lečijo s sugestijo. Razgalijo mu trebušno partijo in nastavijo na kožo cevka-ke kočice, a katerimi "izsajavajo" bolečine iz trebuha. Mrlič se izpremeni v zlobne duhove, ki jih prganjajo s kričanjem in vpitjem. Zato anamejo vedno, kadar kdo umre, vrata in jih ob-besijo na nasprotno stran, da ne bi našel zli duh še enkrat vhoda v kočjo.

Družabno življenje Kunupov je komunistično. Če pokloni evropski gost Kunupu cigareto, potegne samo enkrat, potem jo da naprej. Kade jo vsi navzok tako dolgo, da dogori in ugasne. Podobno je z živalmi. Baje živi v divjini neko plemo, ki mu stoji na čelu diktator. Zazidal se je v velikanški utrdbi iz ilovice, ki mu služi kot oporišče. V svojih sodbah je zelo strog. Kdor se mu ne pokori, plača nepokor-kešno z glavo. Indijanci govorijo o njem s strahom in spoštovanjem.

Indijanci v Čaku so telesno krepki in močni, visoko rasteeni, vedrega lica in razigrane duše. S tujcem, ki pride med nje in jim je všeč, se rokujejo, sprizanjajo in mu radi izkazujejo usluge.

Barbarska drama pred 5000 leti razkrita

Barbarska drama pred 5000 leti razkrita

Trupla umorjenih služabnikov in strežaj v kaldejski grobnici.

Philadelphia, Pa. — Arheološka ekspedicija pennsylvanske univerze in britanskega muzeja, ki je na delu med razvalinami starodavnega mesta Ur v Mali Aziji, je odkrila neme priče strašnih tragedij, ki so se odigravale v stari Sumeriji pred več kot 5000 leti. Priče so okostja vojakov in služabništva obojega spola, ki so počivala v bližini kraljeve rakve. Bilo je kraljevno osebje, ki je bilo po takratnem barbarskem običaju odvedeno z velikim pompom s truplom mrtvega kralja vred v njegovo grobnico in tam-umorjeno ali živo pokopano, tako da je imel kralj tudi po smrti svoje služabništvo pri sebi, da mu je streglo.

Kakor poroča C. Leonar Woolley, direktor ekspedicije, so našli okrog 40 okostenjakov žrtvovanih služabnikov naokoli kraljeve rakve. Med najdenimi predmeti je mnogo zlatnine in orožja iz bakra. Takega bogastva pa ni kakor v egiptčanskih kraljevskih grobnicah.

Summit, N. J. — Delavci v petih tovarnah v tem mestu so na stavki že četrti mesec. Delavci zahtevajo osemurnik in priznanje unije. Organizacija Associated Silk Workers je izdala te dni apel na vse lokale za pomoč stavkarjem. Odkar je v teku stavka, se je v tem mestu organiziral nov lokal, h kateremu spadajo skoro vsi tukajšnji svilni delavci.

Dr. Rongetti spoznan krivim uboja.

Chicago. — Dr. Amante Rongetti, ki je bil zadnji spomlad obsojen na smrt na električnem stolu, ker je v dekletu odpravil plod, nakar je umrla za zastrupljenjem krvi, e bil v petek pri ponovni obravnavi spoznan krivim le uboja, ne več umora prve vrste kakor prvič. Kazen za ta prestopke je zapor od enega do 14 let.

Morilec dekleta obsojen v zapor.

Chicago. — Frank Schlieben, star 21 let, ki je 25. sept. m. l. ustrelil svojo 16 let staro ljubico Steffie Clelec, je bil obsojen od enega do štirinajst let zapora. Schlieben je ustrelil dekleta v jezi, ker si je izposodila od nekoga drugega fanta 25 centov, da je imela denar za vožnjo na cestni železnici.

Električna sila izpodriva parno.

Washington, D. C. — Hydro-električna sila je spravila okoli tri tisoč rudarjev ob delo v alabamskih premogovnikih. To se je po raznih poročilih zgodilo zadnjih pet let. Rudarji bi naložili vsako leto dva milijona ton premoga več za elektrarne v Alabami in milijon ton več premoga za elektrarne v Georgiji, ako bi ne bile vprežene vodne sile, da se izpreminjajo v električne.

Ko bo Alabama Power kompanija otvorila svojo elektrarno pri Jordan Damu, bo zopet večje število rudarjev ob delo. Premogova industrija ne bo cvetela saj za nekaj let v Alabami. V letu 1927 je padla produkcija premoga za 17.500.000 ton premoga. Nekateri premogovniki so bili zaprti kar po cele mesece, v nekaterih jamah so pa delali po par dni v tednu. Temu se pridružejo še konkurenca z oljem in plinom na jugozapadu. Polovica parnikov, ki pristane v pristanih Mehškega zaliva, uporablja olje kot kurivo.

Alabami potrebujejo vedno manj premoga

V Alabami potrebujejo vedno manj premoga

Električna sila izpodriva parno.

Washington, D. C. — Hydro-električna sila je spravila okoli tri tisoč rudarjev ob delo v alabamskih premogovnikih. To se je po raznih poročilih zgodilo zadnjih pet let. Rudarji bi naložili vsako leto dva milijona ton premoga več za elektrarne v Alabami in milijon ton več premoga za elektrarne v Georgiji, ako bi ne bile vprežene vodne sile, da se izpreminjajo v električne.

Ko bo Alabama Power kompanija otvorila svojo elektrarno pri Jordan Damu, bo zopet večje število rudarjev ob delo. Premogova industrija ne bo cvetela saj za nekaj let v Alabami. V letu 1927 je padla produkcija premoga za 17.500.000 ton premoga. Nekateri premogovniki so bili zaprti kar po cele mesece, v nekaterih jamah so pa delali po par dni v tednu. Temu se pridružejo še konkurenca z oljem in plinom na jugozapadu. Polovica parnikov, ki pristane v pristanih Mehškega zaliva, uporablja olje kot kurivo.

Alabami seveda bo trpela izgube zaradi tega, ker ne bo več izvažala premoga v severne države, odkar je bila rudarjem v teh državah mesda znižana.

Rudarji v Alabami zaslužijo slabo in sicer od \$2.50 do \$5.00 na dan.

ZADRUŽNA BOLNIŠNICA SE USTANOVI V CHICAGU.

Za ustanovitev zadrzne bolnišnice je treba tri tisoč zadrznikov.

Chicago, Ill. — Civilno bolnišsko društvo je prišlo do pripravljenosti, da se da ustanoviti zadržno bolnišnico s 3000 zadrzniki, ako ti bbljubijo in se zavžejo plačati po \$1.50 asementa mesečno skozi eno leto. Nepotrebnja je zgradba novih posolij, ker se je vodstvo več bolnišnic izjavilo, da je pri volji dati na razpolago svojo bolnišnico in zdravniški štab.

Za osemnajst dolarjev vplačila na leto daje ta zadruga za štirinajst dni zdravljenje v bolnišnici brez kakšnega posebnega plačila. Bolnik ali bolnica dobi separatno sobo, zdravnika in zdravnico.

Kadar je n. pr. mati v otroški postelji, stane to družinskega očetu okoli sto dolarjev. Ti stroški se znižajo na osemnajst dolarjev za člane bolniške zadrug. Mati lahko počiva skozi štirinajst dni, kar je v njenem interesu in interesu novorojenčka. Vstop v zadrugo je dovoljen še po tem, ko je pričela nosečnost.

Voditelji te zadrug se proročunili, da se mora priglasiti 3000 zadrznikov in ideja je izvedljiva.

Svilni delavci se bore za osemurnik.

Summit, N. J. — Delavci v petih tovarnah v tem mestu so na stavki že četrti mesec. Delavci zahtevajo osemurnik in priznanje unije. Organizacija Associated Silk Workers je izdala te dni apel na vse lokale za pomoč stavkarjem. Odkar je v teku stavka, se je v tem mestu organiziral nov lokal, h kateremu spadajo skoro vsi tukajšnji svilni delavci.

Dr. Rongetti spoznan krivim uboja.

Chicago. — Dr. Amante Rongetti, ki je bil zadnji spomlad obsojen na smrt na električnem stolu, ker je v dekletu odpravil plod, nakar je umrla za zastrupljenjem krvi, e bil v petek pri ponovni obravnavi spoznan krivim le uboja, ne več umora prve vrste kakor prvič. Kazen za ta prestopke je zapor od enega do 14 let.

Morilec dekleta obsojen v zapor.

Chicago. — Frank Schlieben, star 21 let, ki je 25. sept. m. l. ustrelil svojo 16 let staro ljubico Steffie Clelec, je bil obsojen od enega do štirinajst let zapora. Schlieben je ustrelil dekleta v jezi, ker si je izposodila od nekoga drugega fanta 25 centov, da je imela denar za vožnjo na cestni železnici.

Alabami potrebujejo vedno manj premoga

FRANCOSKA PAROBRODNA DRUŽBA JE NASTAVILA NOVEGA UPRAVITELJA ZA POTNIŠKI ODDELEK

Felix Lachesnez-Heude.

(F. L. A. P.) Francoska parobrodna družba je naznanila, da je od sedaj naprej Mr. Felix Lachesnez-Heude družbeni potniški upravitelj te družbe, in to od dne 1. jan. t. l. naprej. Mr. Felix Lachesnez-Heude je 38 let star, rojen v Marseilles na Francoskem leta 1890. Leta 1911 je bil poklican v vojaško službo in je služil kot poročnik pri poljski artileriji za č

Janko Telban:

Sanje gospoda Poklukarja

"Večna slava in modrost," je ponizno pripomnil gospod Poklukar.

"Zato sem primoran vaš vžigalnik zapleniti, ali pa plačate petdeset dinarjev, ter za vžigalnik kamenček 50 para."

"Plačam."

Gospod financer je izvel v kovino vdelan pečatnik in pojavila se je zapreka, kje segreti medenino.

Gospodu Poklukarju je šinila srečna misel v glavo.

"Prizgem cigaro in vi segrete pečatnik."

"Za božjo voljo, saj se užge bencin v letalu."

"Vozim brez bencina."

"Škoda, koliko bi se obdavčilo."

Izvel je cigaro.

"Prosim, prizgite."

"Gromska strela, ne spravite me ob službo," je obupno zajecal financer.

"Dokler ni prizigalnik obdavčen, se ne sme niti enkrat zavrteti kolesca. Posodim vam eno žveplenko." Izvel je škatičico nemake trdnice "Solo". Kmalu je bila procedura opravljena in novi vžigalnik je dobil državno znamko.

"Sedaj pa pogledjmo še malo po vašem letalu. Meni se zdi, da tu ni vse v redu."

"Oprostite..."

"Za Boga milega, tu imate pet kranjskih klobas. Ali ne ve-

ste, da se sme v tujo državo nesti samo ena. Več ni dovoljeno."

"Kaj naj storim z njimi?"

"Kar hočete."

Gospod Poklukar premišljuje: "Proč jih ne vržem. Najbolje, da jih pojem. Škodovalno ne bo za dolgo pot." Izvel je nov žepni nož, na katerem je bilo napisano na rogu "Sarajevo".

"Seveda, nož je tudi pristen pridelek avstrijskih tovarov."

"Kupil sem ga od Dalmatinca."

"Ja, vi ljudje nimate nobene smisla za domačo industrijo, samo čez vladno zabavljate."

"Sveta devic, devica, prej ste dejali, da nimate bencina, a tu je cel sod."

"Ljutomerčan je iz dolenskih gor."

"Mislite mene. Odprite!"

Odpril so veho in ven je zadisalo po žlahtni kapljici.

"Gospod kolega," se je obrnil financer k policijskemu agentu, kaj pa vi mislite, ni li to morda "Cemilacus aqua destilata in vino bencolus?"

"Meni se zdi, da je to, 'In vino veritas transportis'." Učeni možje, je mislil sam pri sebi gospod Poklukar.

"Tudi jas sem hodil v latinske kole."

"Amicus kristale vinorus Korintia."

"Pokusimo."

Kmalu je bila pri roki gumijasta cevka in uradno so konstatirali, da je to bencin za človeški pogon, na katerega ni še carine, samo državna, oblastna,

občinska, točilna taksa. Ker pa se je gospod Poklukar izkazal s črno na belim ter svedčano prisegel, da je to za lastno uporabo, je bila zadeva urejena.

Že se je hotel naš znanec dvigniti v nepregledne nebesne višave, ko je čuječe državo oko padlo na časopis Figaro.

"Tu se pa že vse neha, gospod. Vi pripadate fašistični stranki, morda ste še celo vohun."

Junaški matador se je tresel, kakor bilka na vodi.

"Jaz, jaz, sem član organizacije ju, ju, ju... nacionalistov, svo tu imam znak."

"Pa čitate Figaro?"

"Samo, da zvem načrte naših sovražnikov."

Ne vemo, kako bi se zadeva razvila, v dobro gotovo ne gospodu Poklukarju, da ni ravno v tistem trenutku potegnil veter, ter preobrnil časopis.

Tedaj se je zgodila nenkrat velika kisa izprememba, kakor bi električna iskra šinila skozi telesa strogih čuvarjev države. Pete so vdarile skupaj in desna roka se je dotaknila šilida pri kapi, natanko mazinec odrezan pri očesu, kakor v avstrijski vojski. Telesa so se strunsko zvrnala, zavihala je tišina.

"Komu je vendar veljal, ta visoki pozdrav?"

Dejali smo, da je veter preobrnil časopis "Figaro", a na zadnji strani je bila naslikana Mussolinijeva glava, katere v službenem "reglementu", spada tudi v zbirko vladajočih potev.

Minulo je slavnostno razpoloženje in črni oblaki so odpluli proti severnemu tečaju, da se malo polgrajo z Nobillovim zrakoplovom, slika duceja je trepetala v zraku, dvestoletni slavnostni gospoda Poklukarja, ki se je v strahu naglil na desno uho je zopet zadobil ravnotežje na silometrični glavi. Ginjena sta gospoda miru in reda stisnila roko neustrašnemu heroju in mu želela srečno pot na luno.

"Pasieren..."

Propeler je začel delovati s polnim plinom in letalo je startalo na polet, ki prinese lavorje veje malemu zatiranemu narodu in večno slavo rodovini Poklukarja. Mala točka se je vidni izgubljala v zračne višave, le večbarvna zastava vseh zastav, centralni prapor ženske republike je še trepetal v zraku, ter pošiljal zadnje pozdrave na rodni grudi ostalim.

5000 metrov.

Globoke se je oddahnil gospod Poklukar, ter uskal v pljuče sveži planinski zrak. Spodaj v daljavi so se belile hišice in tenki beli pasovi rek so bleščali kakor bele nitke v pajkovi mreži, žareči se v jutranjem soncu.

"Z Bogom domovina, mili kraj, srečna si v prostosti in bogatavo ti cvete, odkar imaš prave ljudske zastopnike na vodilnih mestih. Slava objema tvoje snežne vrhove in ni je koče, kjer bi manjkalo belega kruha. Odpravljeni so davki in javne hiše za zadnje je bilo gospodu Poklukarju zelo žal), cerkveno premoženje in oblast naroda, na tleh ležijo rdeči Belcebubovi sinovi (pripomniti moramo, da je bil naš junak zelo napredni mož, po političnem prepričanju krščanski aristokrat), odkar je vsemogočni razsvetlil srca trepetajočega ljudstva s svojo nekončno dobrotljivostjo."

"In ti moje rodno mesto, tudi tebi naj velja moj zadnji pozdrav, spominjal se te bom tudi ako me za večno zakrijejo valovi oceana. Odkar so se v tvojem občinskem odboru objeli moške dela in socialnega čustva, ne boš imelo nobene blatne ceste več. Svetle bodo tvoji sinovom električne ure, ko se bodo vračali ob eni uri zjutraj domov, ob eni uri zjutraj pravim, ker niso tako neumni, da bi plačevali oblastno takso."

Bogve, kako dolgo bi še modroval drani letalec sam seboj, da se ni oglašil radio, ki je naznanjal veselo vest notranjega ministra:

"Na južnem kontinentu imperija vlada največji mir in red."

Ves nevdusen je gospod Poklukar potegnil za smerno krmilo, letalo se je zasukalo proti jugu in pero na specialni karti svetovnega dela "Kurje vasi", je kazalo 265. meridian.

Slo je proti jugu z brzino 1500 km na uro in ni se delal večer, ko se je osem odprla čisto druga zemlja in oblike. Mogočni gozdovi so šepetali blagostanje izvoljenim, bogati tobačni nasadi so pokrili nelzerno ravnino in tam doli so se pripogibale visoke medle postavbe seljakov, po katerih plodih je padal bič priganjačev. Borne koč so samevale v rastresenih vaseh in tam od daleč je skozi ropot propelerja prihajala večna otožna pesem:

"Daleko, daleko onkraj mora, tamo je aelo moje, tamo je ljubav moja..."

V vznjožu so se začele vzdigovati planine, letalo se je približalo, ter pristalo na planoti Strumici. Gospod Poklukar je istopil, sčel 20 letni dežni plašč, ter rodovnik (slamnik) odložil v mehki mah. Potem se je spomnil, da bi bilo dobro malo prigrizka. Odrezal si je z novim nožem, na katerem se je blestelo ponosno ime "Sarajevo", veliki kos črne kruha iz delavske pekarnice znamke "De-pa" ter ga namazal s surovim maslom. Zadovoljno se je vlegel v mehki mah, ter a slastjo zaužival božje darove. Ni se po- užil zadnjega grizljaja, ko se je široko listje divje trte razmaknilo in skozi njega se je prikazala železna cev.

"Roke u vis, brate!"

Gospodu Poklukarju je ob stal grizljaj v grlo, mehanično je vzdignil roke v zrak. Samokres je pustil v letalu, ker se je zanesel, da vlada v deželi mir in red.

RAZNO

Pomemben izum dunajskega specialista za kozmetiko. Dunajskemu zdravniku za kozmetiko, profesorju Ervinu Lastu se je posrečil senzacionalen izum, ki bo, kakor vse kaže, povzročil veliko revolucijo zlasti v ženskem svetu. Dr. Last je učenec znanega pomlejevalca prof. Steinacha. Že leta in leta se je bavil s specijelno napravo, ki ima namen pomlajevati človeško lice in doseže ta smoter na neverjetno lahek način in s kar mogoče enostavnimi sredstvi.

Metoda dr. Lasta se poslužuje diatermije, ogrevanja kože na obrazu z električnimi valovi. Izumitelj je napravil poseben aparat, sestojec iz posebnih elektrod, ki se polagajo na lice v obliki maske, na roke pa tudi v obliki rokavice za levico in desnico.

Maska je tako narejena, da se na las natančno vleže na lice. Priprava se napolni s tekočino, ki se je v nekaj urah strdi, postane elastična in ni prav nič krhka. Masa, ki se nahaja v maski in se položi na obraz, ima čudovite posledice. Arterije v koži se razširijo, koža se ožveži ter povzroča neprestano preosnovno. Tudi lasišče se na ta način dobro prekravi. Na- pake, mladeži na obrazu in glavi izginejo v najkrajšem času, stari- kava rumenkasta koža postane prožna, se pobarva rdeče in lice dobi naravnost mladosten izraz.

Maska za diatermijo je najučinkovitejša glede gub, ki se pojavljajo na obrazu. Lice se že po nekajkratni uporabi aparata čudovito pomladi, koža se zopet napne. Metoda ni vrh- tega v nobenem oziru nevarna, ker pomaga pri preosnovi celotnega organizma. Maska pa lahko uporabljajo v praksi samo zdravniki, ki so specializirani v kozmetiki.

Po vestranskih poročilih je diatermalna maska največji dosežanj uspeh dunajske medicinsko-kozmetične šole. Za izum se silno zanima inozemstvo in dr. Last že prodaja patent za tuje dežele. Z uporabo pomla-

jevalne maske bo izgnila starost z obrazov čez noč, v prvem času pa si bodo to razkošje lahko dovolili samo petični sloji, iz česar sledi, da Lastov izum za- enkrat še ni socialnega pome- na.

SLOVENSKA NARODNA PODPORNJA JEDNOTA

izdaja svoje publikacije in še posebno list Prosveta za koristi, ter potrebno agitacijo svojih društev in članstva in za propa- gando svojih idej. Nihakor pa ne za propagando drugih pod-pornih organizacij. Vsaka or- ganizacija ima običajno svoje glasilo.

Torej agitatorični dopisi in na- znanila drugih podpornih or- ganizacij in njihovih društev naj se ne pošiljajo listu Prosveta.

Agitirajte za "Prosveto"!

NAZNANILO.

Društvenim tajnikom in tajnicam se tem potom naznanja, da morajo naznaniti vse spremembe naslovov članov, ter imena in naslove odstap- lih, črtanih in izobčenih članov na- znaniti upravitelju Prosvete, da se lahko točno vredi imenik za pošiljanje lista Prosveta. Imena in naslove, ka- tere pošljete glavnemu tajniku, osta- nejo tam v arhivu in jih upravitelj ne dobi. Torej je zelo važno, da vse- lej pošljete na nalašč zato priprav- ljenih listinah vse naslove upravitel- štvu Prosvete posebej. Pri vsaki spre- mambi naslovov upravitelju Prosvete posebej. Pri vsaki spremembi naslovov naj se vselej omeni stari in novi na- slov. Upravitelju silijudno apeliraj, da društveni tajniki in tajnice to upo- števajo.—Philip Godina, upravitelj.

Alli ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu pri- jatelju ali sorodniku v domovi- no? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojem v doma- vino.

IZVRSTNA PRILIKA

Člani in članice S. N. P. J.

Sedaj lahko dobite

list Prosveta vsak dan za eno leto in knjigo AMERIŠKI SLOVENC, vredno \$5.00—ako nam pošljete brez odbitka svoto \$6.30.

Ali pa tri knjige: SLOV.-ANGLEŠKA SLOVNIKA, vredna \$2.00, ZAKON BIOGE- NEZIJ, vredna \$1.50, in PATER MALAVEN- TURA V KABARETU, vredna \$1.50, skupaj vrednost \$5.00 in dnevnik Prosveta za eno leto za svoto \$6.30.

To velja za člane S.N.P.J. za vse stare in nove naročnike. Ne člani pla- čajo \$7.50.

Lahko dobite pol leta dnevnik Prosveta in skupne vrednosti za \$2.50 knjig, n. pr. JIMMY HIGGINS, ZA- KON BIOGENEZIJE, ali pa ZAJEDALCE in HRB- TENICO in INFORMATOR ako nam pošljete svoto \$3.90. Nečlani pošljejo \$4.50. Ali pa za \$2.90 pol leta list Prosveta in knjigo JIMMY HIGGINS. Nečlani \$3.50.

To vse velja za stare in nove naročnike. Vsak mora poslati celo svoto brez odbitka. Denar in naročila pošljite na upravitelstvo na naslov:

PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Pošiljam \$.....

Ime.....

Naslov.....

Država..... Čl. društva.....

Jack London:

MORSKI VRAG

(iz angleščine prevol I. M.)

Tom Mugridge se je umaknil gledajoč tako srdito in zločesto kot sem jaz. Bila sva dvojica živali, ki sta bili skupaj zaprti in ka- zali zobe druga drugi. On je bil strahopetec, ki se je bal udariti, ker se ga nisem dovolj ustrašil. Zavoljo tega je izbral drugo pot, da me pripravi v strah. V kuhinji je bil samo en nož, ki je bil kot nož nekaj vreden. Ta nož je po dolgoletni službi in obrabi dobil dolgo, ozko klinjo. Videti je bil nenavadno krvočen in izprva sem vsakokrat vzdrl, ko sem ga vzel v roke. Kuhar si je pri Johansenu sposodil brusni kamen in je pričel brusiti ta nož. De- tal je silno predrno in se ves čas pomenljivo oziral proti meni. Ves dan ga je brusil na vseh straneh. Vsak prosti trenutek, ki ga je dobil, je vzel nož in brusilni kamen v roke in brusil. Jeklo je postalo ostro kot britev. Pre- skušal ga je z okrožilo palca ali preko nohta. Bril si je kocike na ozadju roke, pregledoval z največjo natančnostjo rezino in je vselej na- šel, ali se je delal, da je našel neke rahlo ne- enakost. Nato ga je položil zopet na kamen in brusil, brusil, brusil, da bi se bil na vse gri- smejal, tako smešna je bila stvar.

Stvar je bila pa tudi resna; doznal sem namreč, da ga je bil zmoten rabiti, da se je pod svo njegovo strahopetnostjo skrival pe- gum strahopetnosti kakor pri meni, ki bi ga lahko naglil, da bi storil baš isto, zoper kar se je ustavljal v njegova narava in kar se je bal storiti. "Kuhar brusil nož za Klado," se je šepetalo med mornarji, in nekateri so ga dra- žili radi tega. To pa je vzel za dobro in je bil v resnici prav zadovoljen; pokimal je taj- nostno, kakor da bi naprej vedel, kaj se neki zgodi, dokler si ni George Leach, prvotni ka- binski strežnik, dovolil nekoliko surovih šal o tej stvari.

Prigodilo pa se je, da je bil Leach eden onih mornarjev, ki so imeli nalogo predramiti Mugridga po kvartanju s kapitanom. Leach je očitno izvršil svojo nalogo tako temelji- to, da mu Mugridge ni odpustil; sledilo so nam- reč hude besede in grda imena, ki so se tikala omadeževanih prednikov. Leach je pretil z nožem, ki ga je bil brusil zame. Leach se je smejal in mu zabrusil še več domačih besed v obraz. Predno pa je vedel, kaj se je zgodilo, je imel desno razparano od komolca do za- pestja. Kuhar se je takoj umaknil in je s peklenskimi obrazom držal pred seboj nož v obrambni stoji. Leach pa je vzel vso stvar po- vsem mirno, dasi je kri brizgala po palubi kot voda iz vrele.

"Te bom že še dobil v roke, kuhare," je dejal, "in pošteno te bom. Mudi se pa prav nič. Brez noža boš takrat, ko te dobim."

Tako, rekoč se je obrnil in je mirno odšel. Mugridgov obraz je bil bled od strahu radi te- ga, in kaj lahko prej ali slej pričakuje od mor- narja, katerega je bil ukal. Ampak njegovo vedenje je bilo še bolj besno kot doslej. Vse strahu pred obračunom za svoje dejanje je spoznal, da je bilo to dejanje pravi nazorni nauk za mene; postal je še bolj oblasten in na- dut. Tudi ga je obšla neka ala, sorodna bes- nosti, ki se ga je lotila ob pogledu na kri, ki jo je bil pretil. Videl je rdeče vespovod, ka- mor se je ozrl. Psihologija tega je sicer silno zamotana, a vendar sem tako jasno videl, kaj se je godilo v njegovi glavi kakor da bi imel ti- skano knjigo pred seboj.

Minulo je več dni. Duh je še vedno vozil s pasatnikom. Lahko bi bil prisegel, da sem

videl, kako je rastla besnost v Mugridgovih očeh. In jaz priznam, da se me je lotil strah, prav velik strah. Ras, ras, je brusil vse dan. Izraz njegovih oči, ko je otipaval ostrino in arepo pogledoval mene, je bil docela krvočen. Bal sem se obrniti hrbet proti njemu in kadar sem odhajal iz kuhinje, sem šel ritensko — v veliko zbravo mornarjev in lovcev, ki so se do- govorjeno zbirali v gručah, da bi bili priča mo- jega izhoda. Napetost mojih živcev je bila pre- velika. Včasih sem se mislil, da mi bo duh klu- nil pod njo — nekaj baš primernega na tej la- dji blaznih, nasilnih ljudi. Vsako uro, vsa- ko minuto je moje življenje bilo v nevarnosti. Bil sem bedna človeška duša v skrajni stiski, vendar ni živa duša na ladji pokazala toliko so- čutja, da bi mi prišla na pomoč. Včasih sem mislil na to, da bi iskal milosti pri Wolfu Lar- senu; toda ko sem si v duhu predložil porogli- vo zlobo v njegovih očeh, ki je dvomila o ži- vljenju in se mu posmehovala, sem namero opu- stil. Drugkrat sem zopet resno vzel v misel samomor in potreboval sem vso silo svojega upolnega naziranja življenja, da nisem v nočni tmini akodil v morje.

Wolf Larsen me je večkrat akual zapletil v razgovor; odgovarjal pa sem mu na kratko in se ga izogibal. Navsezadnje mi je zapove- dal, naj zavzamem za nekaj časa svoj sedež za mizo v kabini in pustim, da kuhar opravi- moje delo. Tedaj sem govoril odkrito in mu povedal, koliko moram pretrpeti po Mugridgu zaradi onih treh dni, ko mi je izkazal nako- njenost. Wolf Larsen me je motril s sme- ljajočimi očmi.

"Torej se bojiš, e?" se je rogala.

"Da, se," sem dejal kljubovalno in pošte- no, "bojim se."

"Taka je vedno z vami," je vzklil malo ardit, "govorite o svojih neumrjelih dušah, pa se bojite umreti. Veš, moj dragi, živeli boš večno. Cel bog si — in Boga ni mogoče umr- titi. Kuhar ti ne more nič žalega storiti. Saj si prepričan, da vstaneš od mrtvih. Česa se pa potem treba bati?"

"Večno življenje imaš pred seboj. Milijon- nar si v neumrjivosti, milijonar, čigar pre- moženje se ne more izgubiti, čigar premoženje je manj premlinljivo kot zvezde in tako trajno kot prostor ali čas. Nemogoče ti je zmanjšati glavno. Neumrjost je nekaj, kar nima začetka ne konca. Večnost je venost in dasi umrješ sedaj in tukaj, boš naprej živeli neke- drugje in s tem. Vse je jako lepo. Vse je jako lepo, če se otrešes mesa in se zaprti duh vzdigne v višave. Kuhar ti ne more nič žale- ga storiti. Same povzdigne te lahko na pot, po kateri moraš stopati na veke."

Ali pa, če ti se ne želiš, da te kuhar po- vzdigne tjakaj, zakaj ne bi ti povzdignil ku- harja? Po tvojih mislih mora tudi on biti tak neumrjot milijonar. Nemogoče ti je, da bi ga spvali na boben. Njegovi papirji bodo vedno krožili al pari. Dolgosti njegovega življenja ne moreš zmanjšati s tem, da ga ubijaš, kajti on je brez začetka in brez konca. Živel bo na- prej neke in nekako. Toraj povzdigni ga na tiho pot. Suni nož vanj in izpusti njegovega duha na prosto. Tako kakor je, se nahaja v zoperni ječi, in ti mu samo dobro storiš s tem, da vlomiš vrata. In kdo ve, — mogoče bo jako zal duh, ki se bo dvignil iz tiste grde mrho- vine v sinji nebes. Povzdigni ga tjakaj in jaz te takoj povzam in postavim na njegovo me- sto; petinštirideset dolarjev dobi na mesec."

Jasno je bilo, da se nisem mogel nadejati nobene pomoči ali usmiljenja od Wolfa Lar- sena. Karkoli je bilo treba ukreniti, sem moral storiti sam. In iz poguma, ki ga daje strah, sem zosnoval načrt, da bi se boril zoper Mu- gridga z njegovim lastnim orožjem.

(Dalje prihoda)

(Dalje prihoda)

Znižana cena knjig Književne Matice S.N.P.J.

Sedaj je prilika, bratje in sestre, da si vsakdo lahko naroči eno ali več knjig po zelo nizki ceni. Knjige so dobre, poučne in morali bi jih imeti v vsaki hiši.

AMERIŠKI SLOVENC—ta knjiga obsega 632 strani in mnogo krasnih zgodovinskih slik, je prijazna za čitanje in vam daje veliko pouka o zgo- dovini Amerike, ameriških Slovencev in naše S. N. P. Jednote. Knjiga vredna \$5.00—sedaj.....\$1.50

SLOVENSKO-ANGLEŠKA SLOVNIKA—izvrstna poučna knjiga za učenje angleščine in razni drugi pojasnili, vredna \$2.00—sedaj.....50c

ZAKON BIOGENEZIJE—ta knjiga pojasnjuje splošni razvoj in naravne zakone, vsebuje veliko poučnega za vsakega človeka, vredna \$1.50—sedaj.....50c

PATER MALAVENTURA V KABARETU—povest iz življenja ameriških franciskancov in doživljaj rojaka, vsebuje precej slik, vredna \$1.50—sedaj.....50c

ZAJEDALCI—povest in slika skritega življenja slovenskih delavcev v Ameriki, vredna \$1.75—sedaj.....50c

JIMMY HIGGINS—zanimiva in krasna povest, spisal dobroznani pisatelj Upton Sinclair, poslovenil I. Molek, vredna \$1.00—sedaj.....50c

"HRBTENICA"—drama v treh dejanjih s prologom in epilogom—mehko vezana, stane samo.....10c

"INFORMATOR"—knjižica z vsemi potrebnimi podatki o S. N. P. J.—zelo priporočljiva za člane—stane samo.....10c

Ta znižana cena je veljavna od 1. novembra 1928 pa do 1. aprila 1929.

Odtrgajte ta listek, priložite potrebno svoto v pisno in pošljite na Prosveto.

PROSVETA, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo vam pošiljam svoto \$..... kot naročilo za sledeče knjige:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....